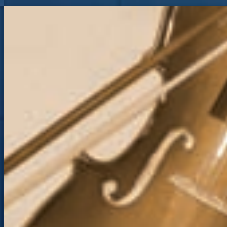

DVOŘÁK GALA

VÝBĚR Z NEJSLAVNĚJŠÍCH SKLADEB ANTONÍNA DVOŘÁKA

PROGRAM

DVOŘÁK GALA

VÝBĚR Z NEJSLAVNĚJŠÍCH SKLADEB ANTONÍNA DVOŘÁKA

SYMFONICKÝ ORCHESTR ČESKÉHO ROZHLASU

housle
PAVEL ŠPORCL

dirigent
VLADIMÍR VÁLEK

Karneval, koncertní předehra, op. 92

Romance f moll pro housle a orchestr op. 11

Polonéza Es dur pro orchestr

Humoreska č. 7 Ges dur pro housle a orchestr op. 101

Slavnostní pochod op. 54

Koncert a moll pro housle a orchestr op. 53 – III. věta

Slovanský tanec č. 1 C dur op. 46

Slovanský tanec č. 10 e moll op. 72

Slovanský tanec č. 15 C dur op. 72

Mazurek e moll pro housle a orchestr op. 49

6. PROSINCE 2007

KONGRESOVÉ CENTRUM PRAHA

KONGRESOVÝ SÁL V 19.30 HOD

KONCERT JE UVÁDĚN BEZ PŘESTÁVKY

SLOVO K PROGRAMU

Životní osudy umělců jsou někdy zcela nepředvídatelné. O Antonínu Dvořákovi se dnes vzletně a také právem říká, že je nejslavnějším Čechem. Více než 130 let se takřka ve všech metropolích světa hrají jeho díla a zájem o ně vůbec neslábne. Zdá se zcela neuvěřitelné, že ještě za autorova života psali někteří tzv. odborníci, že Dvořákova hudba je příliš triviální, že jeho díla se dočkají někdy premiéry, ale po ní navždy upadnou do zapomnění. Skladatelova tvorba má však strhující melodičnost, barevnou harmonii, sugestivní instrumentaci a zvláště citovou bezprostřednost. To vše jí zajišťuje neuvěřitelný světový ohlas. Přitom má tato hudba výrazně český ráz, slovanský ráz, nenapodobovala tehdejší módní proudy. Spojuje se v ní domov i svět, rozum i cit.

Dvořák začínal zcela skromně. Narodil se 8. 9. 1841 v Nelahozevsi jako syn řezníka a hostinského. V tatínkově profesi se také vyučil, ale nakonec se prosadil hudební talent natolik, že byl přijat na pražskou varhanickou školu, kterou absolvoval v roce 1858. Zpočátku byl violistou v kavárenské kapele Karla Komzáka, která posléze účinkovala jako operní orchestr. Získal tam řadu zkušeností, poznal mnoho dirigentů a záhy začal komponovat – symfonie i opery. V roce 1874 se stal varhaníkem v chrámu sv. Vojtěcha v Praze, kde setrval tři roky. V té době získal postupně uznání jako skladatel, především byly úspěšné jeho Moravské dvojzpěvy. Zájem o Dvořákova díla projevil Johannes Brahms, který doporučil autora i vlivnému nakladateli Simrockovi. Další dráha přinesla mnohé úspěchy, ale i kruté bolesti (tři z dětí manželů Dvořákových brzy zemřely). Významný ohlas připoutala k sobě první řada Slovanských tanců z roku 1878. Následoval velký zájem o umělcovu tvorbu v Německu, ale hlavně v Anglii, kam zajel devětkrát, získal i titul čestného doktora v Cambridgi. Čekala ho profesura, později i ředitelství na konzervatoři v Praze a konečně vrchol kariéry – místo ředitele konzervatoře v New Yorku (1892 – 1895). Národní divadlo uvádělo jeho opery (nejvýraznější ohlas měla Rusalka), přední světové orchestry hrály autorova díla, stejně jako komorní soubory. 1. května 1904 skladatel v Praze zemřel.

Dnešní koncert otevře předehra **Karneval**, původně prostřední ze tří koncertních předeher z cyklu Příroda, život a láska vytvořeného v roce 1891. Je to hudba plná nesmírné energie a životního jasu, pouze ve střední části na chvíli pronikne lyrické uklidnění a v reminiscenci na první předehru zazní motiv přírody.

Romance pro housle a orchestr op.11 vznikla v roce 1877, přepracováním druhé věty smyčcového kvartetu f moll. Podnět k vytvoření tohoto díla přišel od nakladatele Simrocka, který chtěl drobné populární kousky. Jedná se o jednověté dílko v sonátové formě, jen velmi střídme využívá orchestrálního zvuku a pro svoji interpretační i posluchačskou vděčnost se těší trvalému zájmu houslistů.

Polonéza Es dur je rovněž z mladšího období, z roku 1879. I tady přišel požadavek zvenčí, skladatel Emanuel Chvála vybízel autory k tvorbě umělecky kvalitních tanečních kusů pro plesy. Dvořákovu svižnou polonézu s radostí přivítala hudba pěšího pluku č. 36 a zahrála ji jako zahajovací číslo 6. ledna 1880 na plesu Akademického čtenářského spolku.

Humoreska č. 7 Ges dur je z cyklu klavírních skladeb op.101 vytvořených v roce 1894. Nejpopulárnější část cyklu a jeden z nejproslulejších „malých skvostů“ koncertních pódíí, sedmá humoreska Ges dur, se stala doslova evergreenem a v průběhu let se dočkala mnoha úprav pro nejrůznější nástroje či nástrojová seskupení.

Slavnostní pochod op. 54 je příležitostná skladba, která byla určena jako úvod ke slavnostnímu představení Shakespearova Snu noci svatojánské v Prozatímním divadle v roce 1879 na počest stříbrné svatby císařského páru. Jedná se o hudbu slavnostního charakteru s efektně vybudovaným závěrem. Skladba ukazuje, že Dvořák byl geniální skladatel všech žánrů a typů hudebních děl.

Koncert pro housle a orchestr op. 53 psal Antonín Dvořák na objednávku vynikajícího německého houslisty své doby, ředitele Vysoké hudební školy v Berlíně Josepha Joachima. Skladba měla poměrně složitou a zdlouhavou genezi. Autor jí několikrát přepracovával. Přestože Dvořák své dílo Joachimovi věnoval, sólistou světové premiéry v roce 1879 se stal slavný český houslista František Ondříček. Houslový koncert a moll je typickým reprezentantem Dvořákova „slovanského období“. Je prostoupen výraznou melodikou, mnohdy lidově zabarvenou, třetí věta je jednou z autorových nejzdařilejších stylizací lidového tance a hudba hýří jasem a spontánností.

Slovanské tance byly vytvořeny ve dvou řadách, mezi nimiž je určitý časový odstup. První řada osmi tanců je z roku 1878, druhou řadu komponoval na přání nakladatele v roce 1886. Původní znění bylo určeno klavíru na čtyři ruce, autor dílo upravil ještě pro orchestr. Dvořák vytvořil strhující cyklus překypující hudebními nápady, gejzíry melodií a rytmů plných životní radosti. Instrumentace doslova jiskří. Hned první tanec z prvé řady má strhující podobu českého tance furianta. Desátý tanec (2. řada) zní kontrastně, lyricky, až zamyšleně. Inspiraci poskytla ruská dumka. Zato předposlední tanec, patnáctý, jihoslovanské (srbské) kolo je jednou z nejspontánnějších skladeb, jakou Dvořák složil.

Mazurek pro housle a orchestr op. 49 (původně pro klavír a orchestr) zkomponoval Dvořák na přání svého nakladatele Simrocka. Dvořák si vybral polský národní tanec jako předlohu. Jednoduchá forma je vystavěna ze dvou kontrastních témat, jednoho výrazně rytmického a druhého lyrického. Skladba zazněla poprvé na koncertě umělecké besedy, klavírní part hrál Zdeněk Fibich. Tiskem vyšel Mazurek, s dedikací Pablo de Sarasatovi, u Simrocka ještě téhož roku, kdy byl zkomponován.

Jiří Pilka

VLADIMÍR VÁLEK

šéfdirigent Symfonického orchestru Českého rozhlasu
dirigent České filharmonie

Po skončení vysokoškolských studií na Akademii múzických umění v Praze působil u několika českých orchestrů a od roku 1975 se stal na dvanáct let dirigentem Symfonického orchestru hlavního města Prahy FOK. V roce 1985 mu bylo nabídnuto místo šéfdirigenta Symfonického orchestru Českého rozhlasu. Tuto funkci Vladimír Válek vykonává dodnes. Pod jeho energickým vedením se orchestr stal jedním z nejpozoruhodnějších evropských rozhlasových těles. Společně absolvovali významné zahraniční zájezdy po Evropě i zámoří. Od roku 1996 zastává Vladimír Válek rovněž post dirigenta České filharmonie, s níž uskutečnil mnohá vystoupení v tuzemsku i zahraničí. Od sezony 2002/03 pak byl jmenován hlavním hostujícím dirigentem orchestru Osaka Symphoniker a v sezoně 2004/05 se stal šéfdirigentem Slovenské filharmonie.

Kromě svých vedoucích uměleckých funkcí hostuje u různých symfonických orchestrů, vystoupil v mnoha světových metropolích (Amsterdam, Berlín, Bonn, Brusel, Káhira, Kodaň, Londýn, Madrid, Moskva, New York, Paříž, Peking, Salcburk, Singapur, Soul, Tel Aviv, Tokio, Vídeň, Curych). Za všechna orchestrální tělesa, s nimiž Vladimír Válek spolupracoval, připomeňme Izraelskou filharmonii, Velký rozhlasový orchestr Lipsko, vídeňské Tonkünstler a orchestr ORF, Japan Philharmonic Orchestra či Yomiuri Symphony Orchestra.

Na svém kontě má Vladimír Válek přes tisíc nahrávek pro rozhlasové stanice Praha, Vídeň, Lipsko, Hilversum, Záhřeb. Je zván k vystoupením na mezinárodních festivalech mj. v Linci, Aténách, Istanbulu, Wroclavi, Montreaux, Lucernu (zde v roce 1990 dirigoval na společném koncertě s Rafaelem Kubelíkem). Pravidelně hostuje na Pražském jaru, Bratislavských hudebních slavnostech aj. Diskografie Vladimíra Válka obsahuje přes sto titulů pro firmy Pony Canyon, Harmonia Mundi, Supraphon nebo Radioservis. Jeho nahrávka klavírních koncertů Ervína Schulhoffa se sólistou Janem Simonem a rozhlasovými symfoniky získala cenu světové hudební kritiky na MIDEM Classic v Cannes 1996. K nejvýraznějším nahrávacím projektům z posledního období patří komplety symfonií Antonína Dvořáka a Petra Iljiče Čajkovského – v podání SOČRu a jeho šéfdirigenta je vydala společnost Supraphon.

PAVEL ŠPORCL

Nejvýraznější mladý český houslista, nejprodávanější umělec, Pavel Šporcl, díky svému umění a nekonvenčnímu vystupování slaví úspěchy u všech generací posluchačů na nejvýznamnějších pódii. Je častým hostem televizních a rozhlasových pořadů, objevuje se ve všech médiích. Jeho nahrávky zaujímají přední místa žebříčků prodeje. „Žlutomodré CD“ (Supraphon 2002) bylo postupně oceněno Zlatou a Platinovou deskou Supraphonu, živá nahrávka houslových koncertů A. Dvořáka a P. I. Čajkovského s Českou filharmonií (Supraphon 2003) a album Paganini (Supraphon 2004) získaly též Zlatou deskou a Platinovou deskou Supraphonu. V roce 2003 nahrál své první CD pro významnou světovou společnost Universal Music Japan. V roce 2005 vydal CD se skladbami pro housle a klavír Antonína Dvořáka „A. Dvořák–Violin works“ (Supraphon 2005), které bylo oceněno jedním z nejprestižnějších světových hudebních časopisů The Strad jako CD měsíce června 2006. Jeho zatím poslední nahrávka „A. Dvořák, J. Suk–Violin Pieces“ (Supraphon 2006), navazující na předchozí CD, získala ocenění „Gramophone doporučuje“ v prestižním časopisu Gramophone a stala se nejprodávanějším titulem klasické hudby za rok 2006 u firmy Supraphon.

Pavel Šporcl začal hrát na housle v pěti letech. Vystudoval Pražskou konzervatoř a hudební fakultu AMU (Václav Snítíl). V letech 1991–96 studoval v USA na prestižních školách a univerzitách pod vedením vynikajících pedagogů (Dorothy DeLay, Itzhak Perlman, Dr. Eduard Schmieder). Je nositelem významných cen a ocenění, koncertuje po celém světě, spolupracuje s řadou domácích i zahraničních orchestrů a významných umělců. Jako jediného z českých houslistů mladé generace zařadil Pavla Šporcla do své knihy „Housloví virtuosové: Od Paganiniho po 21. století“ světově uznávaný kritik a historik Henry Roth.

Rozsáhlý repertoár Pavla Šporcla zahrnuje 40 houslových koncertů, nespočet sonát, komorních a virtuózních děl. Jeho vystoupení jsou velmi dobře přijímána jak širokou veřejností, tak i odbornou kritikou. Po zahajovacím koncertu sezony 2001/2002

České filharmonie v pražském Rudolfinu (Koncert pro housle a orchestr a moll Antonína Dvořáka) pod taktovkou Vladimira Ashkenazyho, který byl natočen a odvysílán Českou televizí a Českým rozhlasem, nazvali kritikové Pavla Šporcla „talentem, který se rodí možná jednou za sto let...“

Pavel Šporcl ve své dosavadní kariéře spolupracoval s mnoha významnými orchestry (Česká filharmonie, Liverpoolská královská filharmonie, Slovinská filharmonie, Slovenská filharmonie, Staatkapelle Weimar, Richard Strauss Symphony Orchestra, Maďarský rozhlasový orchestr, Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK, Symfonický orchestr Českého rozhlasu, Pražská komorní filharmonie, New World Symphony Orchestra, RTE National Symphony Orchestra Dublin) a dirigenty (V. Ashkenazy, L. Pešek, J. Bělohlávek, V. Válek, G. Pehlivanian, S. Baudo, M. Swierczewski, P. Altrichter, L. Svárovský, T. Kuchar). V posledních letech se P. Šporcl začal objevovat také na prestižních festivalech jako Pražské jaro, Schleswig–Holstein, Brucknerfest, Rheingau Music, Moravský podzim, Concentus Moraviae, Mitte Europa, Festspiele Europäische Wochen, Passau... V létě 2004 s obrovským úspěchem debutoval na jednom z nejvýznamnějších světových festivalů v Salcburku (Salzburger Festspiele).

V roce 2007 se zatím představil mj. posluchačům v Japonsku, vystoupil na festivalu Radio France v Montpellier či na galavečeru „Noc houslí“, který byl součástí největšího veletrhu hudebních nahrávek a nahrávacích společností na světě MIDEM ve francouzském Cannes. V České republice zahrál na festivalech v Českém Krumlově, Janáčkových Hukvaldech, Znojmo 2007 a na 23 koncertech představil své Generali Tour–Šporcl hraje Dvořáka. Do dalších sezón má naplánována kromě České a Slovenské republiky vystoupení ve Francii, Japonsku, Izraeli, Španělsku či Maďarsku.

Pavel Šporcl rád překonává hranice mezi hudebními žánry a nebrání se spolupráci s interprety z jiných hudebních oblastí. Pavel Šporcl se snaží přiblížit klasickou hudbu co nejširšímu okruhu posluchačů, především mládeži. Často vystupuje na „výchovných“ koncertech pro střední a vysoké školy, které mají díky jeho podání mezi mladými lidmi mimořádný ohlas.

SYMFONICKÝ ORCHESTR ČESKÉHO ROZHLASU

Symfonický orchestr Českého rozhlasu byl založen v roce 1926. Za jeho dirigentským pultem stály v minulosti nejen velké osobnosti české hudební scény jako byli Václav Talich, Karel Ančerl, Václav Neumann a Libor Pešek, ale i hosté ze zahraničí, mezi jinými Charles Munch, Franz Konwitschny, Hermann Scherchen, Genadij Rožděstvenskij, Serge Baudo, Leif Segerstam, Sir Charles Mackerras nebo Tadeusz Strugala. Své skladby provedli s rozhlasovými symfoniky Sergej Prokofjev, Ottorino Respighi, Arthur Honegger, Aram Chačaturjan a Krzysztof Penderecki.

Vladimír Válek se postu šéfdirigenta SOČR ujal v roce 1985 (od roku 1996 je současně dirigentem České filharmonie). Pod jeho vedením se rozhlasový orchestr stal jedním z nejpozoruhodnějších evropských symfonických těles. S orchestrem spolupracovala řada renomovaných sólistů. Zde jmenujme houslisty Viktora Tretjakova, Václava Hudečka, Josefa Suka, violoncellisty Mischu Maiskeho, Alexandra Rudina, klavíristy Jamese Tocca, Ivana Moravce, Eugena Indjice a pěvce Simona Estese a Gabrielu Beňáčkovou.

SOČR hostoval v řadě zemí Evropy i zámoří, například v Německu, Itálii, Rakousku, Španělsku, Turecku, Švýcarsku, Francii, Řecku, Anglii, Japonsku, Jižní Koreji, Číně a Tchaj-wanu nebo v USA. Výsledkem bohaté nahrávací činnosti Symfonického orchestru Českého rozhlasu je několik desítek CD pro přední společnosti, jakými jsou Supraphon, Pony Canyon, Radioservis a další. Významného ocenění se SOČRu dostalo v lednu roku 1996 od světové hudební kritiky na MIDEM Classic v Cannes, kde nahrávka klavírních koncertů Ervína Schulhoffa s klavíristou Janem Simonem a dirigentem Vladimírem Válkem získala Cannes Classical Award 95.

V poslední době realizoval SOČR za řízení svého šéfdirigenta Vladimíra Válka kompletní nahrávky symfonií Antonína Dvořáka a Petra Iljiče Čajkovského, které vydala společnost Supraphon.

lavische
für
Pianoforte
zu vier H

componis
von

Anton Dvořák

Op. 46.

Erstes Heft.

Erst. Heft.

Zweites

Verlag und Eigenthum
N. SIMROCK IN BERLIN.
London, Stanley Lucas, Weber & Co.
New-York, G. Schirmer.
Paris, Simrock, Lucas, D. Salles & Co. & Zedlitz, W. & F. G.

1876

Handwritten notes and signatures in the bottom right corner.

KONGRESOVÉ CENTRUM
PRAHA

partneři koncertu

